‘We willen het daklandschap meer kleur geven’

Stichting Nationaal Dakenplan (NDP) is een praktische club. Met het motto ‘Geen woorden, maar Daken’ willen ze het Nederlandse daklandschap kleuren. Roofs gaat in gesprek met bestuursleden van de NDP: Henk Vlijm, Cecil Konijnendijk en Sander Mager.

Tekst: Gerard Vos

Nationaal Dakenplan (NDP) is een natuurlijk uitvloeisel van de Green Deal Groene Daken. Het NDP is een platform dat het potentieel van het dak verder wil brengen. Dit gebeurt door een actief bestuur en een groep betrokken partners. Denk aan grote gemeenten, twee ministeries, koepelorganisaties, kennisorganisaties en een reeks bedrijven. Het NDP deelt praktische kennis, organiseert bijeenkomsten en benadert actief de politiek (zie kader) om het multifunctionele dak op de agenda te zetten.

Sander Mager is de voorzitter van Stichting Nationaal Dakenplan. “In de dagelijkse praktijk werk ik bij het waterschap Amstel, Gooi en Vecht. Daar is klimaatadaptatie een steeds groter onderwerp geworden. We zien dat de nattere periodes natter worden en de drogere periodes droger. De temperaturen stijgen. Het werkterrein van waterschappen verlegt zich, want oplossingen voor klimaatadaptatie zijn niet meer alleen in het waterbeheer te vinden. We kruipen steeds vaker het land op. We werken samen met gemeentes en hanteren een integrale ruimtelijke visie voor de klimaataanpak. Daken krijgen hier meer en meer een rol in.”

De ruimte in Nederland is schaars, constateert Mager. “Een perfecte oplossing, die veel disciplines bij elkaar brengt, is het gebruik van het dak. Het NDP staat voor multifunctionele daken. We willen het daklandschap meer kleur geven. Geel, groen, blauw en rood. Gele daken staan voor daken met opwek van duurzame energie, middels zonnepanelen of kleine windturbines. Deze bieden voor een deel een oplossing voor het energievraagstuk. Blauwe daken staan voor waterbeheer. Groene daken voor biodiversiteit en rode daken voor sociale cohesie. Door de vier kleuren met elkaar te mengen, ontstaan multifunctionele daken.”

MULTIFUNCTIONELE DAKEN

De kennis over multifunctionele daken is nog niet wijdverspreid, vertelt NDP-bestuurslid Henk Vlijm. “In de toepassing ervan is nog veel winst te behalen. De bouwbranche kent veel verloop en dan zie je dat de opgedane kennis niet wordt meegenomen in een volgend project. Het besef is er meer en meer dat je met multifunctionele daken maatschappelijke en private opgaven kunt realiseren. Je kan stapelen met functies. Op een kleiner kavel kun je meer doen. Die mindset zit er bij ontwikkelaars, architecten en gebouweigenaren inmiddels goed in. Maar technisch gezien, de uitvoering en uitwerking na vergunning, is er nog veel te halen.”

EILANDJES

Bij multifunctionele daken heb je met veel toepassingen te maken, ziet Vlijm. “Het lastige is dat veel disciplines op hun eigen eilandje zitten. Met zonnepanelen, een groendak en waterberging bijvoorbeeld heb je drie verschillende belangen die samen moeten komen. Groen en water gaan prima samen, dan komt solar erbij en dan wordt het al lastiger. Het geel (solar, red.) is weliswaar verankerd in beleid zoals milieuprestaties en de BENG, maar het gaat niet direct goed samen met groen en blauw. Het is zaak om al in de Voorlopige Ontwerpfase hierover na te denken en om met de verschillende disciplines om de tafel te gaan zitten. Je moet niet denken: ‘Dat groen, dat komt later wel.’ Voordat er een schop in de grond gaat, moet er al over nagedacht zijn. Groen wordt nog te vaak in de bouw gezien als gordijnen ophangen. Maar groen is intussen van *nice-to-have* naar *need-to-have* gegaan. Dat besef is er nog niet genoeg in de bouw.”

HANDREIKINGEN

Het is dan ook een logische stap dat het NDP met een handreiking hiervoor komt. Na de handreiking voor het gebruiksdak en blauw-groene daken is de Handreiking Groen-Gele Daken gelanceerd. Deze is voor veel verschillende doelgroepen interessant, vertelt Vlijm. “Voor politici en beleidsmakers die efficiënt met ruimte willen omgaan. Maar ook voor adviseurs en architecten die kennis over deze integratie willen opschroeven. En natuurlijk voor iedereen in de zonnepanelen- en groendakbranche.”

Het valt Vlijm overigens wel op dat deze markt snel volwassen begint te worden. “Je ziet dat er steeds meer totaaloplossingen komen en dat er multidisciplinaire projecten plaatsvinden, waarbij een hovenier samenwerkt met een dakdekker en een installateur. Je ziet steeds meer bouwteam-achtige constructies ontstaan.”

ONDERZOEK

Een belangrijk deel van de focus van het NDP ligt op het kleuren van daken in de stedelijke omgeving; met als doel een klimaatbestendige stad. Secretaris Cecil Konijnendijk is gespecialiseerd in stedelijk groen en stadsbosbouw. Hij bedacht de 3-30-300 regel. Hiermee kun je groenere, gezondere en veerkrachtigere wijken creëren. Elke wijkbewoner moet minstens 3 volgroeide bomen kunnen zien vanuit zijn woning, woont in een buurt met 30 procent boomkroonbedekking, en binnen 300 meter toegang tot een groene buitenruimte van tussen een halve en een hele hectare.

Binnen het NDP richt Konijnendijk zich vooral op onderzoek. “Ik wil onderzoek beter koppelen aan de praktijk. Veel onderzoeken in Nederland worden enigszins dubbel gedaan, bijvoorbeeld op het gebied van groen-blauwe daken. Daar kunnen we met het NDP mogelijk meer in faciliteren en samenwerken. We hebben vol de focus op het multifunctionele dak gelegd. Er speelt veel; de kennis ontwikkelt zich nu snel.”

Het is aan ons om op kwaliteit aan te sturen, weet Konijnendijk. “Groen in de gebouwde omgeving is een must. Maar je moet niet doorschieten. Dat je bijvoorbeeld als architect op ieder gebouw een boom wilt gaan zetten. Een boom moet het liefst in de open grond. Dat moet je op een goede verantwoordelijke manier doen. Dat gezegd hebbende, zie je ook dat bepaalde groene gebouwen, zoals Wonderwoods in Utrecht, een belangrijke symboolwaarde vertegenwoordigen. Het groen, met bomen, op het gebouw zet mensen aan het denken. Maar je moet niet koste wat het kost een boom willen plaatsen.”

KWALITEIT ORGANISEREN

Met de komst van een nieuw NDP-bestuur is er flink ingezet op een succesvolle uitrol van multifunctionele daken. En ook al is NDP-voorzitter Mager geen fan van te veel regels, toch denkt hij dat een goede regelgeving voor dakgebruik de kwaliteit ten goede zal komen. “Ik denk dat je dan veel kan toevoegen aan kwaliteit. Ik hoop dat we met zijn allen het gesprek gaan voeren over hoe je met elkaar kwaliteit organiseert. En niet alleen voor de korte termijn, maar ook voor de lange termijn. We hoeven niet per se alleen in te zetten op bouwen, bouwen, bouwen.”

Meer informatie: https://dakenplan.nl/ ■

NEDERLAND, KIES VOOR HET DAK!

Op 29 oktober 2025 maken we weer de gang naar de stembus. In aanloop naar deze verkiezingen bieden de partners van het Nationaal Dakenplan hun 10 puntenprogramma ‘Nederland, kies voor het dak!’ aan. Ze willen hiermee programmaschrijvers van diverse politieke partijen inspireren om het dak een plek in hun verkiezingsprogramma’s te geven.

De punten op een rij:

1 Nederland pakt de wooncrisis aan op het dak.
2 Nederland wekt op het dak betaalbare én lokale energie op.
3 Nederland vergroot de sociale cohesie op het dak.
4 Nederland lost klimaatproblemen op met het dak.
5 Nederland kiest voor gezond voedsel, verbouwd op het dak.
6 Nederland kiest voor extra natuur op het dak.
7 Nederland kiest voor een gezonder leven op het dak.
8 Nederland geeft innovaties de ruimte op het dak.
9 Nederland biedt vakmensen arbeidskansen op het dak.
10 Nederland werkt op circulaire wijze aan de opgaven op het dak.

Dit artikel kunt u lezen op www.dakweb.nl

SANDER MAGER

Sinds 1 januari 2025 is Sander Mager de nieuwe voorzitter van Stichting Nationaal Dakenplan. Sander is werkzaam als portefeuillehouder klimaatadaptatie bij het waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) en als vicevoorzitter de Unie van Waterschappen. Hij is dagelijks bezig met de effecten van klimaatverandering. Vanuit die rol is de waarde van water op het dak evident: Zijn motto is: ‘Waterrobuuste en klimaatbestendige steden beginnen op het dak!’

HENK VLIJM

Zonder het zelf eigenlijk goed te beseffen, groeide Henk Vlijm voor een deel op een groendak op. “We woonden boven de bloemenwinkel van mijn ouders. Op het platje hadden ze een dak aangelegd met bakken en bomen. Dat was voor die tijd uniek. In 1996 werkte Henk als een van de eersten in Nederland bij een franchisepartner van een Duits dakbegroeiingssysteem. Niet zo gek dat Henk tegenwoordig bestuurslid is van Nationaal Dakenplan. Hij heeft dakenkennis over beleid, advisering, ontwikkeling, aanleg tot onderhoud, nazorg en garantie.

CECIL KONIJNENDIJK

Cecil Konijnendijk is secretaris van Stichting Nationaal Dakenplan. Cecil: “We hebben een grote behoefte aan groen en natuur in onze leefomgeving, maar in de verdichte stad kan het lastig zijn om ruimte te vinden. Daken kunnen hier een belangrijke bijdrage leveren, zeker als we ze multifunctioneel kunnen maken. Het ultieme dak is een dak dat ‘groen’, ‘blauw’ biedt, voor bewoners een ontmoetingsplaats vormt en ook nog eens energie helpt leveren!”